

Qvadragesimale Ambrosianvm Dvplex, In Dvos Tomos Divisum

In Hoc Opere Per Singvlos Qvadragesimæ dies habetur bina Concio cum Morali, iuxta Euangelia, quæ in Ecclesia Mediolanensi leguntur. Cvm Indicibvs, Sacræ Scriptvræ, Et Rervm notabilium, cum Summa Concionum & Thematum Euangeliorum. Accomodantvr Hæe Conciones Ad Vsvm Romanum pro Quadragesima & ...

Tomvs Primvs, Continens Conciones A Dominica Prima, Qvæ Dicitvr In Capite, vsque ad quartam exclusiuè, quæ dicitur de Caeco

Bellintani, Mattia

Coloniae Agrippinae, 1626

Fer. VI. in Parasceue, Cum consummasset Iesus sermones hos, &c.
Matthæi 26. 1. Erat autem Pascha azymorum, &c. Marc. 14. 1.
Appropinquabat autem dies festus, &c. Luc. 22. 1. Egressus est Iesus cum

...

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55873)

FERIA SEXTA IN PARASCEVE.

CONCIO PRIMA.

Quam morte praeventus Auctor non potuit extendere.

DE PASSIONE DOMINI.

Cum consummasset Iesus sermones hos, &c.

Matth. 26. 1.

Erat autem Pascha azymorum, &c. Marc. 14. 1.

Appropinquabat autem dies festus, &c. Luc. 22. 1.

Egressus est Iesus cum Discipulis suis, &c. Ioan. 18. 1.

ARGUMENTVM.

Afferuntur in Proemio omnia illa motiva quae animu nostrum impellere valent ad meditando Domini Passionem. Narratur eius uniuersa historia ordinatè. Diuisim, & deuotè de omnibus partibus tractatur Explicantur septem verba, quae Dominus protulit in Cruce.

PRO O E M I V M.

1. D V L C I A illa verba animae dilectae à Christo, Christumque diligentis: *Dilectus meus mihi, & ego illi*: Nos docent Passionem Domini Iesu deuotè meditari, suosque labores atque dolores pro cordis affectu contemplari. Vt mutua sit inter illum & nos, veraque, ac quanta licet, perfecta coniunctio. Per qua sicut nostra facta sunt sua, ita sua nostra fiant; nempe quod sicut dolores nostros ipse tulit, & in Tom. 11. Belluntani.

finitates, atque iniquitates, ita sua dona, 12. merita, magnaque praemia referamus, atque hoc pacto mortui resurgamus. Quomodo autem ipse nobis coniungi dignatus sit, aperit Apostolus Paulus dicens: *Cum in forma Dei esset, semetipsum exinanauit, formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus: Humiliauit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.* Vbi duas notat coniunctiones; alteram, qua accipiens formam, id est naturam nostram, qui serui sumus, factus est homo, verè in natura nostra in similitudinem hominum factus, & verè seruus Dei, qui est Filius Dei aequalis Patri: Alteram, qua in similitudine carnis peccati, veluti peccator, morti adiudicatus est & crucifixus. Quas duas coniunctiones figurauit Elisaeus, bis se coniungens puero mortuo. Vnde scriptum est: *Et ascendit, & incubuit super puerum, posuitque os suum super os eius, & oculos suos super oculos eius, & manus suas super manus eius, & incuruauit se super eum: & hoc bis.* Sic figurans primam coniunctionem in Incarnatione, qua verbum caro factum est; & secundam in Passione, qua Christus, ut ait Petrus, *peccata nostra portauit in corpore suo super lignum, ut peccatis mortui, iustitiam viuamus, cuius liuore sanati sumus.* Idcirco in secunda coniunctione Elisaei, puer mortuus reuixit.

Quod autem Elias triplici coniunctione alium puerum suscitauit, hoc est, quia per secundam figurauit labores Christi, qui in Psalmo dicit: *pauper sum ego, & in laboribus à iuuentute mea.* Quod figurauit Elisaeus per id, quod fecit post primam coniunctionem, nempe qui reuersus (id est descendit de puero) deambulauit in domo semel huc atque illuc, & ascendit, & incubuit super eum. Sicut ergo nobis coniunctus est Dominus, quoniam dilexit nos; Ita & nos, ut à nobis ipse dilectus sit, debemus illi coniungi: ut quemadmodum se nobis coniungendo, portauit imaginem nostram in similitudinem hominum factus: ita nos portemus imaginem eius, configurati corpori humanitatis suae. Et quidem in prima coniunctione illi natura similes sumus, filij hominum, sicut & ipse est filius

est filius hominis; sed in alijs duabus similes ei erimus, si sequentes illum, vita nostra erit labor & dolor.

2. Vt ergo in doloribus imitemur, nunc nobis à sancta Ecclesia proponitur eius passio; ac si verbis Apostoli nobis illa diceret: *Recogitate eum, qui talem sustinuit à peccatoribus aduersum semetipsum contradictionem, ut ne fatigemini animi vestris deficientes: Nondum enim vsq; ad sanguinem resististis, aduersus peccatum repugnantes.* Recogitantes itaq; illius pœnas atq; supplicia, compatiemur illi, ut vult

Rom. 8 17. enim sentite in vobis, quod in Christo Iesu;

& ostendens quid sentire debeamus, subdit;

Philip. 2. 5. Quoniam cum Christus verè esset

8. *D. us, habitu inuentus est homo, & factus est obediens vsq; ad mortem, mortem autem Crucis.* Heu ergo Anima Christiana, &

vos fideles omnes aspiciete in eum, quem confixerunt; Aspiciete in eum, qui antequam confingeretur, captus est in peccatis nostris, ligatus, & crudeliter tractatus in

horto, iniquè condemnatus est in domo Caiphe, percussus, velatus, consputus, illusus, blasphematus, maximisq; pœnis affectus. Per vicus & plateas ductus, vinculis tortus, pudore confusus, labore infirmatus. In Prætorio accusatus, calumniatus, ad mortem postulatus, & demum traditus voluntati inimicorum suorum. In Palatio Herodis illusus à Rege cum exercitu suo.

Heu pœnas alias, quas pertulit, flagellatus, spinis coronatus, irrisoriè adoratus, quis cogitauerit sine vera cordis tristitia? Quis associans illum, pondere crucis oneratum & fatigatū, nō desideret illum à tanto pondere subleuare cū Simone Cerenense? Cuius cor nō scindatur, si aspexerit illum clauis Crucis crudeliter configi? si viderit illū cum extremo tormento per plures horas in ligno pendere? Eia igitur vt compatiemur, & patienti coniungamur; non nos tēdeat suam passionem percurrere, eamq; distinctè atq; deuotè meditari, ad quam vndique excitamur.

3. Quantum, & quomodò debeant fideles

Passionem Domini meditari, vndiq; patet. Mouet nos ad eius meditationem ex-

cellentia mysterij. Hinc quandò Moyses concupuit videre faciem Domini; dictum est illi: *Posteriora mea videbis, faciem autem non videbis, &c.* Posteriora ista sunt humerus, de quo Isaias: *Et factus est Principatus super humerum eius.* Sunt dorsum: de quo in Psalm: *Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores.* Sunt Scapulae, de quibus Psalm: *Mista: Scapulis suis obumbrabit tibi.* His posterioribus & scapulis portauit iniquitates omnium nostrum, & dolores nostros ipse porrauit. Dolores (inquam) qui nobis debebantur. Excellentiam istā concupuit & Helias, & vidit, quando positus in spelunca ante illū transibat Dominus: de quo transitu Ioan. *Sciens Iesus, quia veni hora eius, ut transeat ex hoc mundo ad Patrem.* Isti sunt duo magni viri, Moyses & Helias, qui vt viderāt in Spiritu Dominum transeuntem in posterioribus & scapulis: ita visi in claritate cum Domino in monte gloria loquebātur de excessu, quem completeretur erat in Ierusalem.

Mouet nos intentio Dei, qui ab origine mundi in sacrificiis vsq; ad aduentum Domini suam passionem mundo demonstrauit præter alias figuras, & præter Prophetias; at *vbi venit plenitudo temporis, misit Filium suum in similitudinem carnis peccati;* & percussit eum propter scelus populi sui manifestissimè, nempe in Paschate, in Ierusalem, in Monte, vbi exaltauit illum à terra, quo fieret omnibus conspicuus, & videret eum omnis oculus admirans, & dicens: *Quid sunt plaga ista in medio manuum tuarum?* Ac deinde eius memoriam nobis ingessit per nobilissimum Sacramentū Altaris, de quo Paulus: *Quisquis manducabit panem hunc, & bibet calicem bibetis, mortem Domini annuntietis, donec veniat:* Itā quod Passio Domini quasi centrum totius temporis, respicitur à tota circumferentia temporali, à fine vsque ad finem.

Mouet nos intentio Ecclesie, quæ do-

cta Spiritu Sancto, per suos Euangelistas digessit explicite ac diffuse Passione Domini. Magna mysteria celebrata sunt, quæ tamen non omnes Euangelistæ descripserunt; solus Lucas explicat Natiuitatem, &

puer-

Matt. 2. 1. pueritiam Domini Iesu: solus Matthæus explicat adorationem Magorum, & fugam Domini in Ægyptum: solus Ioannes explicat magna illa miracula Christi illuminantis cæcum natum, & suscitantis Lazarium quatuoriduanum. Sed Passionem omnes quatuor fusè descriperunt. Item Ecclesia figuram Crucifixi ubique ponit in propatulo, Crucis vsum in omnibus adhibet. Et clamant eius Prædicatores. Nos

1. *autem prædicamus Christum crucifixum.*
 2. Nec erubescit, quamvis crux sit gentibus
 3. stulticia, quia quod stultum Dei, sapientius est hominibus.

4. Mouet necessitas nostra, videlicet debiti, quia non est aliud nomen sub cælo, in quo oportet nos saluos fieri; Ideo in morte ipsius baptizati sumus. Vnde Paulus: *Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus. Consepulti enim sumus cum illo, per baptismum in mortem.* Ita quod corruptio illius, est generatio nostra, vt vnde mors oriebatur, nempe ex ligno, inde vita resurgeret. Si res ita se habet, quare non verfatut continuè in mente nostra? Si enim, vt ait Paulus:

5. *quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis:* Christum crucifixum debemus induere, in cuius morte baptizati sumus, mortuum contemplantas.

6. Mouet nos utilitas, quia per signum Crucis de inimicis nostris liberat nos Deus noster: *Visitauit enim, & fecit redemptionem plebi suæ sicut loquutus est, &c. Salutem ex inimicis nostris, & de manu omnium, qui oderunt nos.* Ideo scapulis suis obumbrabit tibi, & sub pennis eius sperabis. Scuto circumdabit te veritas eius, non timebis à timore nocturno. *A sagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris, ab incursu, & daemónio meridiano.* Nihil magis prodest, quam ista meditatio protegens ab inimicis, augens gratiam, & consolans in afflictionibus. Vnde Deus Moyfi ostensus postiora, dixit: *Ostendam tibi omne bonum.*

7. Mouet facilitas huius meditationis, quæ est de rebus materialibus, quas etiam rudes capere possunt. Ideo victimæ decorabatur? vt videri possent, & in frustra

cædebantur, vt per partes distinctas hanc victimam contemplari possimus. *Quinimò in puluerem mortis (ait) deduxisti me; Exo. 12. 4.* vt minutissima sit illius meditatio, torusq; agnus immolatus comedatur.

Mouet tandem exemplum amicorum Christi, & maxime Matris, quæ cum Ioanne & aliis mulieribus stabat ante Crucem Iesu aspiciens in eum, quem confixerunt. Ideo per singulos annos, huius sancti Mysterii commemoratio fit hac die à cunctis fidelibus, vt hæc Passio benedicta cordibus nostris sit semper impressa. Non pigeat ergo nunc ipsius narrationem audire.

Modus plures condiciones continet, sed vnam tantum dicamus. Singularis excellentia hostiarum erat, quod essent pingues. Vnde Psalmus: *Et Holocaustum tuum pingue fiat.* Et quia pingues, erant valde medullata; Ideo promittit: *Holocausta medullata offeram tibi, boues cum hircis.* Pinguedo ista iuuabat plenam combustionem hostiæ. Hæc in Christo fuit summa charitas, qui cum dilexisset suos, qui erant in Mundo, in finem dilexit eos: & ita propterea summè passus est, vt vltra possibile non esset pati, & in patiendo omnis consummationis vidit finem. Vnde expirans ait: *Consummatum est.* Hæc pinguedo in nobis fit deuotio, amor, & compassio. Non sit arida meditatio, sed pinguis & accensa. Vnde, *sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea, & labiis exultationis laudabit os meum.* Sicut ergo labiis exultationis, ita & labiis compassionis narremus in cordibus nostris hoc mysterium.

Sic Deus voluit illud à nobis videri, & considerari: Vnde Zacharias: *Aspicient ad me, quem confixerunt, & plangent eum planctu, quasi super unigenitum, & dolebunt super eum, ut doleri solet in morte primogeniti.*

In die illa magnus erit planctus in Ierusalem. In ipsa crucifixione Domini captus est iste planctus ab amicis Christi, & à Matre; quinimò sequebatur illum eunte ad caluariam multa turba populi & mulierum, quæ plangebant, & lametabantur eum. Sed iste planctus non tunc habuit suum finem, sed debuit extendi vsque ad finem mundi. Vnde Ioannes in Apocalypsi: *Eecce venit*

venit cum nubibus, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt. Et plangent se super eum omnes Tribus terra.

12. Ab hoc igitur principio Crucis, vsq; ad vltimum aduentum Christi, continuatur planctus; sicut etiam continuatur commemoratio mortis donec veniat. Vnde

Zach. 12. Zacharias: *Et plange terra: familia, & familia seorsum.* Numerat autem quatuor familias. Primam Dauid, ex quo descendit Ioseph Sponsus Virginis, vt narrat Mat-

thæus. Secundam Nathan, per quem à Dauid descendit Maria Virgo; vt notat Lucas in sua Genealogia. Sic explicans, quòd dicit familia, & familia seorsum, & mulieres eorum seorsum. Sic innuens, quòd omnes, de quibus ipse Dominus dixit: *Ipsè meus frater, & soror, & mater est:*

Luc 3. 23. debent plangere suam Passionem. Poni in speciali familiam Leui, vt notet illos potissimum, qui consecrati sunt Domino, debere hanc Passionem plangere. Quartam familiam vocat Semei. De hoc Semei scribitur, quòd illudebat Dauid exeunti de Ierusalem, & fugienti à facie Absalon. Scribitur enim, quòd cum egressus esset de Ciuitate, ascendeat cliuum oliuarum, scandens, & flens nudis pedibus incedens, & operto capite; sed & omnis populus, qui erat cum eo, operto capite ascendebat plorans. Nunquid non ista est expressa figura mortis Christi, qui nudis pedibus, & operto capite per coronam spinarum ascendebat ad Caluariū, qui fortè idem locus est quo tunc ascendit Dauid: & omnis populus, qui vere est populus Christi, ipsum sequitur plorans pedibus suis, & operto capite. Sequitur (inquam) non equitans, aut in magnificentia, sed imitans eum: idè operto capite in signum tristitiæ. Tunc Semei, qui erat de domo Saül, inimicus Dauid, improperebat illi, vnde Scriptura: *Et ecce egrediebatur inde vir de cognatione domus Saul, nomine Semei, procedebatque egrediens, & maledicebat, mittebatq; lapides contra Dauid, & contra vniuersos seruos Regis Dauid, dicens: Egredere, egredere vir sanguinum: Et ecce premunt te mala tua.* Quinam sunt isti de familia Semei, nisi illi, de quibus Paulus: *Multis enim ambulans, quos sepe*

Phil. 3. 15. *Paulus: Multis enim ambulans, quos sepe*

dicebam vobis (nunc autem & flens dico) inimicos Crucis Christi, quorum finis interitus, qui terrena sapiunt. Vides Paulum flentem, & ita se affociantem populo ploranti, & sequenti Christum. Vides Semei inimicum Crucis, terrena sapientem, & ita lapides mittentem contra Christum & populum eius, cuius figura fuit Petrus. Qui quando Dominus ostendit, quia oportet eum ire Ierosolymam, & multa pati, dixit ei: *Abstine à te Domine: non erit tibi hoc.* Et tunc dixit ei Dominus: *Vade post me satana: scandalum es mihi: quia non sapi es, quæ Dei sunt, sed ea quæ hominum.* Sapiebat Petrus terrena; & ideo aduersabatur Cruci: vocatur idcirco satan, quod est aduersarius, sed tandem cessit vadens post Christum. Sed familia Semei durat vsque ad finem mundi, quando videbunt filium hominis venientem in nubibus caeli, cum virtute multa & Maiestate, & tunc plangent omnes tribus terra. Qui tunc plangent, sunt qui nunc irident, & habent crucem pro stultitia, de quibus Paulus: *Verbum crucis pereuntibus stultitia est.* Illi tunc plangent, annumerati à Zacharia cū bene plangentibus, & horum multæ familiæ sunt: vnde in Zacharia: *Familia Semei seorsum, & mulieres eorum seorsum. Omnes familia, reliqua familia, & familia seorsum, & mulieres eorum seorsum.* Heu quam tunc vellent sancte planxisse Passionem Domini cum sanctis familiis: nam fletus ille istorum erit cum stridore dentium sine fine: nostræ aurem lachrymarum panis sunt reficiens. *Fuerunt mihi lachryma mea, panes die ac nocte.* Meditemur itaque sanctam Passionem lachrymantem, & dolentes super Dominum, sicut doletur sollet in morte primogeniti. Nam vere iste est Primogenitus & Vnigenitus Dei Patris, & benedictæ Virginis Matris, quæ peperit primogenitum suum. Scientes quod Dominus, quos præsciuit, illos prædestinauit conformes fieri imaginis Filii sui, vt sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quomodo autem erimus conformes, si quando patitur ipse, nos non compatimur? Dixit Paulus: *Si quid patitur vnum membrum, & cetera compatiuntur omnia membra, Patietur et*

go caput, & non compatiuntur membra? patietur primogenitus, & non compatiuntur reliqui filii? Nunquid non Paulus dicitur? *Ipsi spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus filij Dei, stamen compatiuntur?* Planctum istum, cum sit donum Dei singulare, à nobis habere non possumus; inuocemus ergo Dominum, vt per virtutem Passionis Filij sui donet nobis compassionem istam, & propterea ante Crucem prostrati rogemus, vt Christo confixi simus cruci, ipsum in hoc sequentes per dolorē cordis. Adora crucem, &c. O crux aue spes, &c.

PRIMA PARS.

13 **V**T ergo cum deuotione meditemur Dominicam Passionem, obseruandū est, quod Dominus iubebat fieri in sacrificiis, nempe vt carnes victimæ caderentur in frustra, & lauerentur aqua, ac deinde super altare collocarentur suppositis lignis & igne, vt cremarentur. Diuidere carnes in frustra, est distinguere per partes Passionē Dominis; lauare aqua, est lacrimis irrigare distinctam meditationem, ad quod iuuat consideratio amoris igniti ipsius Iesu Christi, qui ignis coniunctus est lignis nepe cruci, vt fieret perfectum holocaustum: Hæc est enim vna causa, propter quā passus est: *Dilexit enim nos, & lauit nos à peccatis nostris in sanguine suo.* Ideo semper in meditatione per singulas partes adhibendus est ignis iste, considerando, quod totum sustinuit Christus ex charitate sua nimia.

14 Diuisio partium istarum, ab ipso Domino Iesu Christo sumenda est; qui ascendens Ierosolymam, assumptis duodecim discipulis secreto, ait illis; *Ecce ascendimus Ierosolymam, & Filius hominū tradetur Principibus Sacerdotum, & Scribis, & condemnabunt eum morte, & tradent eum gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum.* Itam diuisionem sequentes, primam partem ponimus traditionem, factā à Iudæ Principibus Sacerdotum & Senioribus & Scribis. In qua tria considerantur, Occasus, Reuelatio, & Executio.

15 Occasus fuit in cœna, de qua Matthæus

& Marcus & Ioannes. Ioannes sequitur ordinem historię; & ideo dicit: *Ante sex dies Pascha venit Iesus Bethaniā, vbi Lazarus fuerat mortuus; fecerunt autem ei cœnam ibi.* Alii duo reponunt cœnā illam in descriptione Passionis, tanquam pertinentem ad ipsam, sicut quæ fuit occasio illius: non est putandum, quod sint duæ cœnæ, sed vna tantum. De hac igitur sic loquitur Matth. *Et factū est, cum consummasset Iesus sermo- nes hos omnes, dixit discipulis suis: Scitū, quia post biuuium Pascha fiet: & Filius hominis tradetur, vt crucifigatur; tunc congregati sunt, &c. vt Iesum dolere tenerent, & occiderent.* Dicebant autem *Non die festo, ne forte tumultus fieret in populo.* Deinde: *Cum autem Iesus esset in Bethania, in domo Simonis Leprosi, accessit ad eum mulier habens alabastrum vnguenti, &c.* Eundem ordinem tenet & Marcus.

Obserua, quod Matthæus non meminit cœnæ, sed dicit tantum, effudit super caput ipsius recubentis, & narrat vngtionem Mariæ, & indignationem Apostolorum, &c. Vt videas quod hoc considerat tantum, vt occasionem Passionis. In hac ergo cœna habes, quod fecerit Maria vngens; quid discipuli indignantes; quid Iudas; & quid responderit Christus. De primo: *Accessit ad eum mulier, habens alabastrum vnguenti pretiosi, & effudit super caput ipsius recubentis.* Et Marcus: *Venit mulier habens alabastrum vnguenti nardi spicati pretiosi, & fracto alabaistro effudit super caput eius.* Ioannes vero: *Maria ergo accepit libram vnguenti nardi pistici pretiosi, & unxit pedes Iesu, & extersit pedes eius capillis suis, & domus impleta est ex odore vnguenti.*

Contemplemur, quod primum unxit pedes, sed visa turbatione vultus Christi, voluit ungeri caput: vnde festinanter fracto alabaistro effudit super caput eius. Hic potest ergo contemplari dolor Christi in hoc principio suæ Passionis, & amicorum eius. De secundo, dicit Marcus: *Erant autem quidam indigne ferentes intra semetipsos &c. & fremebant in eam.* Matthæus vero: *Videntes autem discipuli, indignati sunt, &c.* Marcus in communi, *quidam,*

- Ioh. 12. 4.** Matth. in particulari dicit: *Discipuli. Ioannes vero, in singulari dicit: Dixit ergo unus ex discipulis eius, Iudas Iscariotes, qui erat eum traditurus. Quare hoc unguentum, &c.* Quare mittebantur portabat. Veritas ergo sit, quod Iudas malitiose & aare dolebat de perditione lucris sui, & fuit promotor huius indignationis; Discipuli vero ab illo seducti sub pretextu pietatis hoc dixerunt. Vide quid faciat vnus malus inter multos simplices, &c. Dixit ergo Iesus: *Sinite illam vs in die, &c. non semper habebitis.* In eo, quod dicit: *Sinite illam,* etiam secundum Ioannem ostendit, non Iudam tantum, sed alios quoque indignatos: Excusat mulierem, & laudat opus dicens: *Quid molesti estis huic mulieri, &c. in memoriam eius.*
- Matth. 26. 10.** Matthæus & Marcus statim subdunt: **Matth. 26. 14.** *Tunc abiit vnus de duodecim, qui dicebatur Iudas, &c.* Opportunitatem, vt eum traderet. Lucas vero ait: **Mar. 13. 10.** *Appropinquabat autem dies festus Azimorum, qui, &c. sine turbis.* Ecce occasio in qua potest contemplari crudelitas Iudæ, &c. Et quid faciat auaritia, & quomodo mali ab occasione boni excitantur ad malum.
- 17** Vt veniatur ad reuelationem huius traditionis, tria fiunt. Primum est institutio cœnæ in Ierusalem. Secundum ablutio pedum. Tertium Eucharistia. De Primo tres Euangelistæ. Matthæus. **Mar. 14. 12.** *Primo die Azimorum, &c. Et parauerunt Pascha.* Lucas. **Luc. 22. 7.** *Primo die Azimorum, &c. Et parauerunt Pascha.* De Secundo, videlicet de ablutio pedum, Ioannes: **Ioh. 13. 1.** *Ante diem festum Pascha, sciens Iesus, quia venit hora eius, &c. Non estis mundi omnes. Postquam ergo lauit pedes, &c. In hoc habes tria, dilectionem Christi, monentem illum ad Passionem: Cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos: humilitatem: Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exiuit, & ad Deum vadit. Deinde tantam demissionem: Surgit à cœna, &c. Et cepit lauare pedes discipulorum. Et tandem Mysterium, de quo: Venit ergo ad Simonem Petrum, & dicit ei Petrus. Domine tu mihi lauas pe-*

des, &c. Notabat enim per hanc ablutio-
nem pedum cum aqua, quod lauit nos à
peccatis nostris in sanguine suo. Vnde ait:
*Et vos mundi estis, sed non omnes: sciebat enim
quisnam esset, qui traderet eum.* Habes
tertio exemplum: *Scitis quid fecerim vobis,
&c. Si ergo ego laui pedes vestros, Dominus
& Magister. ita & vos faciatu.* Hæc omnia
diligenter contemplanda sunt.

De tertio, quod est Eucharistia. **Luc. Et Lucas
cum facta esset hora, discubuit, & duodecim,
&c. qui pro vobis fundetur.** Matth. **Cœnam. Mat.
tibus autem eis, &c. in regno Patris mei. Mar. 26.
Et manducantibus illis accepit Iesus pa. Mar.
nem, &c. nouum in Regno Dei.** Magna hic
mysteria continentur, nempe desiderium
Christi. *Desiderio desideravi, hoc Pascha
manducare vobiscum, antequam patiar.*
Charitatem, in exhibendo se in hoc Sa-
cramento Sacrificium, quod exercendum
tradidit Ecclesiæ. Commemorationem
sue Passionis in hoc Sacramento, & multa
huiusmodi. Vide quale præambulum
ponit suæ Passionis.

Hic ergo fit reuelatio traditionis, quam
Matth. & Marc. ponunt ante Eucharistiam:
Luc. vero post: vt notetur, quod inter can-
nandum facta fuit. Vnde **Psalmus: Dederunt
in escam meam fel. & in siti mea potauerunt
me aceto.** Sic amaricantes cœnam suam, vt
bi tanta erat dulcedo charitatis.

Reuelationem traditionis facit propter
tria. Primo vt credant. Vnde Ioannes post
illam: *A modo dico vobis, priusquam fiat, vt Ioh.
cum factum fuerit, credatis, quia ego sum.* Matth.
Secundo, vt contristando faceret partici-
pes suæ turbationis: *& contristati valde, Mat.
ceperunt singuli, &c.* Tertio, ad reuocandū
Iudam: *Va homini illi, per quem, &c. Bo. Mat.
num, &c.* De hac ergo reuelatione, **Mat. Et
edentibus illis dixit: Amen dico vobis, quia
vnus vestrum me traditurus est, &c. Tu di-
xisti Marcus. Discumbentibus eis, mandu-
cantibus ait Iesus. Amen dico vobis, &c. Na-
tus homo ille. Luc. Verumtamen, Ecco ma-
nus tradentis me, mecum est in mensa. Ioan.
Cum hæc dixisset Iesus, turbatus est spiritus, Ioh.
& protestatus est, & dixit: Amen, amen di-
co vobis, quia vnus ex vobis tradet me, &c.
Cum ergo accepisset ille buccellam, exiit
conti-**

continuo. Vbi habes tria. Primum, turbationem Christi in corde & in vultu, turbatus est Spiritu, & protestatus est, &c. Hanc habuit semper ex conuersione traditoris, sed illam tunc ostendit etiam exterius. Secundum, tristitiam Discipulorum. Et

Matth. 26. *contristati valde*; dicit Matth. Marc. vero:

At illi *ceperunt contristari*. Tertiū, inquisitionem, quisnam esset traditor. Vbi primo Ioan.

Aspiciebant ergo ad invicem Discipuli, *hastitantes de quo diceret*, si forte ex

mutatione vultus possent discernere. Secundo, Luc.

Et ipsi *ceperunt quærere inter se, quis esset ex eis, qui hoc facturus esset*. Interrogabant enim, si forte quis sciret. Tertio, Matthæus & Marcus. Dicebant: Nun-

quid ego sum Domine? at ipse respondens ait: *Qui intingit mecum manū in paropsidi* &c.

Quarto respondens autem Iudas, qui tradidit eum dixit. *Nunquid ego sum Rabbi?*

At ille. *Tu dixisti*. Neque tamen per hoc alii Discipuli cognouerunt traditorem.

Quinto ergo Ioannes. *Erat ergo recumbens unus ex Discipulis eius in sinu Iesu* &c.

Domine quis est? Ille est, cui ego intinxi panem, &c. Hæc contemplare, & compari-

ari.

Hanc reuelationem singularis casus Iudæ, sequitur reuelatio communis casus omnium, de quo Matthæus. *Tunc ait illis:*

Iesus. *Omnes vos scandalum patiemini* &c.

Similiter & omnes discipuli dixerunt. Marcus. *Omnes scandalizabimini in me, in nomine ista, &c.* Similiter autem & omnes dice-

bant. Lucas. *Ait autem Dominus Simoni.* Simon, ecce Satanas expetiuit vos, &c. at ille dixit eis, *satis est, Ioannes. Dicit ei Simon*

Petrus. *Domine quo vadis? &c. donec ter me neges.* Vbi primum, simplex reuelatio, scandalizabimini. Secundum, probatio per Prophetiam: *scriptum est enim: Percutiam passorem, & dispergentur oves.* Tertium, amplificatio: *Quando misi vos sine sacculo, & pera, &c. Sed nunc qui habet sacculum, tollat similiter & peram, & qui non habet, vendat tunicam suam, & emat gladum.* Quartum, alia probatio: *Dico enim vobis, quoniam adhuc* &c. *Et cum iniquus reputatus est.* Cum sequente confessione. *Etenim ea, quæ sunt de me, sinem habent, id est*

complenda sunt prophetiæ de me factæ. Quintum, iactatio Petri: *Et si omnes scandalizati fuerint, ego nunquam, &c. Tecum paratus sum, & in carcerem, & in mortem ire.* Sextum, repressio huius iactationis. *Amen dico tibi, quia antequam, &c. ter me negabis.* Septimum confortatio. *Cum surrexero, precedam vos in Galileam.* Considera dolorem CHRISTI præuidentis, se derelinquendum tali modo à suis carissimis.

In executione traditionis, habes primo 19

præmissam orationem. Secundo, ipsam traditionem. Præmittitur autem oratio propter tria: Primum est, quia traditio ipsa fuit immediatum, & intrinsecum principium Passionis, à quo tota pender. Ideo tanto negotio præmisit orationem, ut ei Pater assisteret. Secundum est, ut ostenderet Passionem animæ comitari Passionem corporis in summa tristitia. Tertium est, ut ex obedientia se hanc Passionem suscipere demonstraret. Oraturus ergo, primo vadit ad locum consuetum orationis.

Vnde Matthæus & Marcus. *Et hymno dicto* Matth. 26.

exierunt in montem Oliveti. Tunc dixit illis 30.

Iesus. *Omnes vos scandalum patiemini, &c.* Luc. 22 39

Ex quo videtur, quod in itinere prædixit illis scandalum. *Venit ergo in villam,* Ioh. 18 1.

qua dicitur Gethsemani trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introiit ipse, & discipuli eius. Secundo, ubi peruenit ad locum, antequam oraret, quinque fecit.

Primum, dixit Discipulis suis: *Sedete hic,* Matth. 26.

donec vadam, illuc, & orem. Matthæus & 36.

Marcus. Secundum, *Et assumit Petrum, & Marcum, & Iacobum, & Ioannem secum.* Tertium, 32.

Matthæus. *Capit contristari, & moestus esse.* Matth. 26.

Marc. *Et capit pauere, & cadere.* Quartum, 37.

uterque, *Et ait illis, tristis est anima mea* Marc. 12.

usque ad mortem. Sustinete hic, & vigilate 33.

mecum. Lucas. *Orate, ne intretis in tentatio* Luc. 22 41

nem. Quintum, Matthæus & Marcus. *Et cum processisset pusillum.* Lucas. *Et ipse auulsus est ab eo quantum iactus est lapidis.* Vbi considera magnam Christi afflictionem, quam noluit ostendere omnibus discipulis, ne scandalizarentur, sed illis solum tribus, qui confirmati fuerunt in eius transfiguratione. Et attende quod hæc

tristitia semper afflixit eius cor, sed illam nunc ostendit, data occasione imminentis Passionis suae & mortis. Tertio, vide quod Christus nedom in corpore, sed etiam in corde, & hoc maxime passus est pro nobis. Quarto, vide quod subiecit se tadio, pauciori, & tristitia, quae est maxima humiliatio. Quinto, vide documentum datum nobis, de quo Iacobus. *Tristatur quis in vobis. oret*

Iacob. 5. 13.

20

Præmissio hoc præambulo orat. Vbi habes quatuor, & primo gestum corporis, quia genuflexit, inclinans faciem suam versus terram, in signum profundae humilitatis. Vnde Luc. *Ei positus genibus orabat.*

Luc. 22. 41

Matth. 26. 39.

Procidit super terram, & orabat. Heu! vide

39.

Deum verum in terra prostratum, & orantem in maxima afflictione. Habes secundo: Quid petit: de quo Matth. *Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste; verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu.* Marc.

Mar. 14. 35

Orabat, ut si fieri posset, transiret ab eo hora. Et dixit: *Abba Pater, omnia tibi possibilia sunt, sed non quod ego volo, sed quod tu.* Luc.

Pater si vis, transfer calicem istum à me, verumtamen non mea voluntas, sed tua fiat.

Tertio, in hac oratione habes modum, qui consistit in tribus. Primo, quod vere petit, non sicte, cupiebat enim secundum carnem. Secundo, in hoc, quod se remittit diuinae voluntati. Tertio, quod interruptit illam visitans discipulos. Vbi primo reprehendit omnes, dicens: *Quid dormitis? Secundo Petrum singulariter. Vnde Marc. & ait Petro-Simon dormis? Non potuisti una hora vigilare mecum? & ad omnes Matthaeus Sic: non potuisti una hora vigilare mecum? Et Matthaeus & Marcus. Vigilate, & orate, ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.* Interrumpit autem illam bis: Vnde Matth. *Iterum secundo abiit & orauit; & venit iterum, & inuenit eos dormientes. Erant enim oculi eorum grauati, & relictis iterum abiit, & orauit tertio.* Tertio, perseverantiam in eadem petitione vsque in finem, vt ait Matthaeus. *Et orauit tertio eundem sermonem, dicens. Idem & Marcus.*

Luc. 22. 46

Marc. 14.

37.

Matth. 26.

40.

Habes quarto, id quod refert Lucas, dicens: *Apparuit autem illi Angelus de caelo, confortans eum, & factus in agonia prolixius orabat, & factus est sudor eius, sicut gutta sanguinis decurrentis in terram.*

Vbi considera septem. Primum, quod orationes pure merentur diuinas visitationes. Secundum, quanta fuit humilitas Christi, qui voluit non a se, cum posset, sed à seruo suo confortari. Tertium, quanta eius tristitia, quae indiguit tali confortatione. Quartum, quod vere confortatus est, non apparenter tantum. Quintum, quod finis huius confortationis, non fuit lenimentum doloris, sed dilatio mortis, vt postferatias passionis, & Crucem ferre. Etenim eius tristitia fuit vsq; ad mortem exclusiue; ita quod si minimum gradum ultra processisset, illum necasset, quod ideo prohibuit ista confortatio. Sextum, quod hac apparitione confortatus, potuit prolixius orare, sicut fecit. Septimum, quod ista confortatio ita vigorauit eum, vt resistens voluntati carnis, non periret per talem violentiam, dum dixit: *Non mea voluntas sed tua fiat;* & ideo hac resistentia factus in agonia, id est pugna mentis & sensus, sanguine sudauit. Audiui à fide dignis, quod his temporis Viennae Austriae quidam pessimus facinorosus, audiens sententiam, qua condemnatus erat, vt torreretur in veru, emisit sudorem sanguineum in abundantia, ne putaretur ab aliquibus, quod iste sudor fuisset ei miraculo, sed naturaliter tanta tristitia causauit talem sudorem, ac tantum, vt decurreret vsque in terram. Ex quo ego traho, quod nudis genibus iaceret in terra, & ideo sanguis decurrit in terram, non super vestes, nisi forte dicas, quod tenens caput inclinatum, emitteret ex fronte sudorem immediate cadentem in terram. Ecce quantum anima peccatrix constitit Christo.

Post orationem, ipsa videlicet completa, venit primo ad discipulos suos, vt aiunt tres Euangelistae, & vt aiunt Matth. & Marc. dicit illis: *Dormite iam & requiescite,* inde (vt ait Marcus) sufficit: ac deum secundum vtrunque; dixit: *Venit hora. Ecce filius hominis tradetur in manus*

p. cat.

peccatorum, surgite eamus. Ecce qui me tradet, prope est. Deinde Matthæus. Adhuc eo loquente, ecce Iudas unus de duodecim venit, & cum eo turba multa cum gladiis & fustibus, missi à Principibus Sacerdotum, &

Mar. 14. 43 Scribis; Ita Marc. & Luc. & Ioan Secundo.

Luc. 22. 47 venit ad inimicos, unde Ioannes subdit:

Ioh. 18. 4. Iesus itaque sciens omnia, &c. Non perdidit ex eis quemquam. Ita ergo habes aduentum Iudæ, & occursum Christi: in quo occursum Christus verbo iecit eos in terram, & iterum verbo subleuauit. Habes tertio modum, quo Iudas tradidit, de quo Marc.

Marc. 14. Dederat autem traditor eius signum eis, dicens; Quemcumque osculatus fuero, ipse est, &

Matth. 26. 49. tenete eum, & ducite eum, idem, & Matthæus. Rursus Matth. & confessus accedens ad Iesum, dixit; Ave Rabbi, & osculatus est eum, dixitque illi Iesus. Amice, ad quid venisti? Idem, Marc. Luc. vero, Et appropinquauit Iesu, ut oscularetur eum, Iesus autem dixit illi: Iuda, osculo Filium hominis tradidisti? Quarto, habes comprehensionem, in qua primo est interrogatio discipulorum, de qua Lucas. Videntes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei: Domine si percussimus in gladio? Habes postea comprehensionem, Matth. Tunc accesserunt, & manus iniecerunt in Iesum, & tenuerunt eum. Sic & Marc. Habes tertio percussione. Mat. & ecce unus ex his, &c. quia sic oportet fieri; sic Marc. Ioan. vero. Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum, & percussit Pontificis seruum, & abscidit auriculam eius dexteram; Erat autem nomen serui Malchus. Luc vero addit. Respondens autem Iesus, ait; Sinite usque huc, & cum tetigisset auriculam eius, sanauit eum.

Luc. 22. 51 Habes quarto verba Christi. Luc. Dixit autem Iesus ad eos, qui venerant ad se, &c. Et prestas tenebrarum. Sic Mat. & Marc. Habes quinto fugam discipulorum. Matth. & Marc. Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt.

Luc. 22. 52 Tandem habes completam traditionem, de qua Ioan. Cohors ergo, & Tribunus, & Ministri Iudeorum comprehenderunt Iesum, & ligauerunt eum, & adduxerunt eum ad Annam primum, &c. mori pro populo

23 Sed in itinere, sequebatur Iesum Simon Petrus, & alii discipulis, à longe tamen.

Tom. II. Bellintani.

Nam Luc. dicit. Petrus sequebatur eum, à Luc. 22. 55. longe, sic & Matth. Sed Marc. addit. Adole-scens autem quidam sequebatur eum, amicus sindone super nudo, & tenuerunt eum. Mar. 14. 15. At ille reiecta sindone, nudus profugit ab eis. Ergo non tenuerunt Discipulos, nisi quia non sunt permisi; alioqui tenuissent, sicut hunc tenere voluerunt, qui tamen fugit, quia Christus torcular calcavit solus.

In hac traditione habes, quod ut Christus monstraret, se voluntarie dari in manus inimicorum. Primo, ipse tradidit se in Eucharistia Sacramento, etiam Iudæ. Secundo, reuelauit traditionem; imo dixit Iudæ. Quod facis, fac citius. Tertio, venit Ioh. 13. 28. ad locum consuetum, quem Iudas nouerat. Quarto, orauit, & orans ostendit, hoc esse à Patre, & se libere voluntatem Patris facere. Quinto, prostravit Milites; & Iudæ secum, tunc enim fugere poterat, si voluisset. Sexto, dixit: An putas, quia non possum rogare Patrem, &c. Septimo, dixit: Ut implerentur Scriptura. Et octauo dixit; quod hac erat hora, & potestas tenebrarum. Oblatus est ergo quia ipse voluit. Considera quantus amor Saluatoris, qui se pro nobis tradidit in manus peccatorum, & ex nimia humilitate voluit tradi per talem traditionem factam cum osculo, &c.

Secundum membrum est. Et condemnabunt eum morte. Vbi habes tria. Ipsam condemnationem, præcedentia illam, & sequentia.

Præcedentia sunt quinque. Et primum est præsentatio Christi ante Pontifices, de qua Ioan. Et adduxerunt eum ad Annam Ioh. 18. 13. primū: Erat enim Socer Caipha, &c. Mori pro populo. Luc. Duxerunt ad domum Principis Luc. 22. 54. Sacerdotum. Matth. Vbi Scriba, & Senio Math. 26. res conuenerant. Secundum est interrogatio Pontificum. Ioan. Pontifex ergo interrogauit Iesum de Discipulis suis, &c. Si autem bene, quid me cadu? Matthæus vero. Princeps autem Sacerdotum, & omne concilium, 59. &c. Rea dificare illud. Marcus. Summi vero Mac. 24. 55. Sacerdot. s, &c. Et non erat conuenientes testimonium illorum. Vbi aduerte, quod quia Christus dixerat. Si male loquutus sum, te Ioh. 18. 23. testimonium perhibe de malo. Ipsi conuersi sunt ad quærens fallos. Tertium est silentium Vuuu Christi.

Christi. Matth. Surgens Princeps Sacerdotū ait illi. Nihil respondes ad ea, quae isti aduersum te iustificauerunt? Iesus autē tacebat. Mar. Nihil respondit. Considera humilitatem, & prudentiam Christi: Nam iniquitas ipsa mentita est sibi. Hoc silentium est cōtra excusationem Adā, in qua loquendo peccauit. Quartū: Adiurationem Caiphā: Matth. Et Princeps Sacerdotū ait illi: Adiuuro te per Deum uiuū, ut dicas nobis, si tu es Christus Filius Dei. Sic Marc. Quintū: Est responsio Christi. Mat. dicit illi Iesus; Tu dixisti. Mar. vero: Ego sum. Vterque: Veruntamen dico uobis: amodo uidebitis Filium hominis sedentem à dextris Dei, & uenientem in nubibus caeli. Vbi uides, quod non tacebat propter timorem mortis, sed ne uideretur iactare se, dicens se Filium Dei; ideo expectauit adiurationē, in qua ostendit se reuereri nomē Dei. Sic capta hac occasione, ut illos cōuertat, minatur illis iudicium, in quo ipse ueniet iudex, amplificans suā responsionem, in qua se Filium Dei fatebitur.

Condēnatio sequitur. Mat. Tūc Princeps Sacerdotū seidit uerba sua, dicens. Blasphemaui, quid adhuc egemus testibus? Ecce nūc audistis blasphemiam, quid uobis uidetur? At illi respondētes dixerunt: Reus est mortis. Mar. Sūmus autem Sacerdos, & c. Qui omnes condemnauerunt eum esse eum mortis.

Leuit. 1. 11. Hic uides, quare hostia imolabatur ad
 Jerem. 1. 14. latus altaris, quod respicit Aquilonē, à quo panditur omne malū, & per quē significatur aduersa; uoluit quidē Deus imolari Filium suū à Pontificib. ut cognosceretur esse uerū sacrificiū, sed ab Aquilione, nempe ab inimicis. Et cōsidera, quod Synagoga, quae tādū expectauerat Messiam, nunc illū eiecit extra vineam, & occidit illum. Vnde sunt tot querelae Christi per Prophetas contra populum & hereditatem suam.

Sequentia condemnationem. Mat. tunc expuerūt in facie eius, & c. Qui est qui repperussit: Mar. Et ceperunt quidā cōspuere, & c. Alapi eū cadebant. Luc. Et uiri, qui tenebāt illū, illudēbāt ei, & c. Et alia multa blasphemantes dicebant in eum. Vbi habes sex. Primo, Illusionem. Secundo, percussioem, Tertio, uelut oculorū. Quarto, percussioem. Sexto, blasphemias dicentes: Pro-

phetiza, & c. Et alia multa blasphemauerunt. Hae deuote contemplare, & comparare. Negationes Petri hic ponuntur à Mat. & Marc. Luc. uero & Ioanēs anteponunt. De quibus uide textum.

Quid refert Luc. Et ut factus est dies, conuenerūt seniores plebis, & c. ipsi enim audimus de ore eius: Potest dupliciter capi: primum, quod in mane conuenientes facerent illū ratificare, quae dixerat in nocte. Secundum, quod, quia Lucas non dixerat, quae in nocte euenerant, hic ad nouum conuentum ipsorum explicet, quod mihi magis probabile uideatur ex more Euangelitarum.

TERTIA PARS.

Tertium membrū: Et tradent eum gen-
 tribus. Vbi plura: primum, conuentus eorū in mane. Mat. Mane autem factū, conuenerunt omnes Principes sacerdotū, & seniores populi, aduersus Iesum, ut eū morti traderent. Ita uolentes executioni mandare eorū condemnationē, quam per Pilatū exequi uoluerunt, uel quia ipsi non poterant simpliciter interficere quemquam, ut aiunt in Ioann. uel quia hoc uolebant fieri ualde apparenter ad eius confusionē: uel quia per Crucem interficere non poterant, quod maxime expetebāt; uel de illa uocē: Crucifige, crucifige. Secundū Mat. Et uinctum adduxerunt eū, & tradiderunt Pontio Pilato Praefidi. Mar. Et confestim mane conuenerunt omnes principes sacerdotū, & c. tradiderunt Pilato. Luc. Et sursum adduxerunt Iesum ad Pilatum. Ioann. Adducunt ergo Iesum à Caipha in Pratorium; erat autem mane, & ipsi non introierunt in Pratorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha, id est azyma. Etenim secundum legem purificabantur in festis per ceremonias legis per conuersationem autem gentium, & alia huiusmodi, contaminabantur secundum legem. Tertium est, quod traditio ista habet pro fine crucifixionem, dicente Domino: Scitis quia post biduum, & c. tradetur, ut crucifigatur. Ideo considerandum est, quomodo tendit ad illam. Duo autē exprimuntur intermedia. Tradetur enim gentib. (inquit) ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum. Vnde in Luca: Traditur

Luc. 18. 32. *detur gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur, & postquam flagellauerint, occident eum:* vt appereat connexio flagellationis ad Crucem; vnde illam cum Cruce coniungunt Matth. & Marc. ponentes eam post sententiam ad Crucem.

26. Hæc verò duo, illusio videlicet & flagellatio intermiscetur colloquio, in quo causa ista tractata est, quæ Cruce conclusa est. Actio autem ista continet principaliter illa duo, quæ processibus criminalibus communiter continentur, nempe offensionem & defensionem nam accusatur & impetitur Christus à Iudæis ex vna parte;

Mat. 27. 4. & ex alia iustificatur. Primum à Traditore: *Peccaui, tradens sanguinem iustum.*

Mat. 27. 19. Ab vxore Pilati: *Nihil tibi est iusto illi, & demum à Pilato.*

Offensio stat in duobus, videlicet in accusationibus & in postulationibus. De primis Marc. *Et accusabant eum summi Sacerdotes in multis.* De secundis Lucas: *At illi instabant vocibus magis, postulantes, vt crucifigeretur.* Defensio stat patiter in duobus. Nam accusationes purgantur, & postulationes repelluntur.

Incipitur à postulatione, quæ supponitur ex eo, quod *Exiit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit: Quam accusationem, &c.* Vbi habes repulsam suæ petitionis & præterfensionis. Hic pone quod prætendebant crucifigere. Nam lex quoque per mortem intelligit Crucem: *Quando peccauerit homo, quod morte plestendum est, & adiudicatus morti appensus fuerit in patibulo, non permanebit cadaver eius in ligno: sed in eadem die sepelietur.*

Proceditur postea per accusationes. Lucas: *Hunc inuenimus, &c. purgatur accusatio Regni, per hoc, quod refert Ioannes: Tu es Rex Iudæorum? à temetipso, &c.* Ideo Iudex: *Nullam inuenio in eo causam.* Sic & Lucas.

Iterum accusatio: *At illi inualescebant dicentes: Commouet populum, docens per vniuersam Iudæam, incipiens à Galilæa, vsque huc.* Purgatur per hoc, quod mittitur ad Herodem. Vbi nihil dignum morte actum est ei, quamvis ibi constanter accusent eum. Vnde Lucas: *Stabant autem, &c.*

constanter accusantes. Et per hoc quod ait Pilatus: *Obtulisti mihi hunc hominẽ, quasi auertentẽ populum; & ecce ego coram vobis interrogas, nullam causam inuenio in homine isto, ex his, in quibus eum accusatis. Sed neque Herodes, nam, &c. actum est ei.*

Accusationes alias referunt Matthæus & Marcus Nam Marcus ait: *Et accusabat eum summi Sacerdotes in multis* Purgantur silentio, quia non probabantur, & per se ipsi apparebant falsæ. Vnde Psalmus: *In surrexerunt in me testes iniqui; & mentita est iniquitas sibi* Ideo Matth. *Et cõ accusaretur à Principibus sacerdotũ, & senioribus, nihil respondit. Tunc dicit illi Pilatus: Non audis, quanta aduersum te dicunt testimonia. Et non respondit ei ad vllum verbum, ita vt miraretur Preses vehementer.*

Purgatis accusationibus Pilatus conatur liberare. Primum per optionem proposito Barabba. Vbi secunda postulatio, dixerunt: *Barabbam. Dicit Pilatus: Quid igitur faciam de Iesu, qui dicitur Christus?*

Dixerunt omnes: Crucifigatur. Ait illis Praeses: Quid enim malifecit? at illi magis clamabant, dicentes: Crucifigatur. Secundò verbis: *Iterum Pilatus locutus est ad eos, volens dimittere Iesum: At illi succlamabant dicentes: Crucifige, crucifige eum. Ille autem tertio dixit ad illos: Quid enim mali fecit iste? nullam causam mortis inuenio in eo: corripiam ergo illum: & dimittam.* Vbi habes tertiam postulationem. Nam instabant vocibus magnis, postulantes vt crucifigeretur. Tertio, per flagella & ostensionem: *Eccce Homo, &c.* Vbi quarta postulatio: *Cũ ergo vidissent eum Pontifices & ministri, clamabant, dicentes: Crucifige, crucifige eum.*

Istæ postulationes, cum multæ & variæ videantur diuersis occasionibus, ponuntur ab Euangelistis Matth. & Marc. post petitionem Barabbæ. Lucas post eandem petitionem, & postquam locutus est eis, volens dimittere Iesum. Ioannes autem post ostensionem, ac deinde, quando adduxit Iesum foras, vt condemnaret, & dixit: *Eccce Rex vester: clamabant. Tolle, tolle, crucifige eum.* Et probabile est, quod forte eandem intendant Euangelistæ, simul eas coaceruantes.

28. Quartum membrum fuit flagellatio, quam factam exprimunt Matth & Marc. Ioan. ista occasione conatus Pilati, nempe ut molliret corda Iudæorum. Ideo enim flagellatum ostendit dicens: *Ecce adduco, &c. ut cognoscatis, quia nullam inuenio in eo causam*; & ut sic videretur iustitiæ satisfecisse, si in aliquo deliquisset. Ideo Luc: *Emendatum dimittam; nullam causam mortis inueni* Mortis dicit non absolutæ: *Corripiam ergo illum, & dimittam.* Matth. & Marc. scribunt, illum post sententiã, quasi inter poenas crucis numerantes. Vnde Matth. *Iesum flagellatum tradidit ei, ut crucifigeretur.* Marc: *Et tradidit Iesum flagellu ca sum, ut crucifigeretur.*

Matth. 27.
26.
Marc. 15.
15.

De hac flagellatione fac deuotam contemplationem; quomodo innocens Iesus expoliatur proprijs vestimentis; quomodo virgineum illud corpus formatu à Spiritu Sancto apparet nudum; quomodo crudeliter ligatur ad columnam; quomodo atrociter flagellatur à pluribus sibi succedentibus; quomodo per flagella lacerentur carnes, discooperiantur ossa & interiora, & abundanter effunditur sanguis ille pretiosus, quo redempti sumus,

Isa. 53. 2.

ut merito diceret Propheta: *Non est species ei neque decor, & vidimus eum, & non erat aspectus (& desiderauimus eum) despectum, & nouissimum virorum, virum dolorum & scientem infirmitatem, & quasi absconditus vultus eius, & despectus: unde nec reputauimus eum. Verò languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit, & nos putauimus eum quasi leprosum, & percussum à Deo & humiliatum, ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra.* Contemplare quomodo sanguis colorabat flagella, saltabat per aërem, cadebat in terra, & in vestimentis flagellantium: contemplare crudelitatem ipsorum, dolorem; & constantiã Christi, compassionem amicorum, & maximè Matris. Nam flagellatio fuit extra Prætorium in foro ad aliquam columnam publicam, sustinentem fortè palatium. Contemplare quomodo Christus has percussiones & dolores sigillatim offerebat Patri pro peccatis tuis:

Ecce decorticatio hostiæ comburendæ in altari.

Quintum membrum: *Et illudent ei Illusio insignior fuit post flagellatione; sed pluries etiam antè illusio fuit; puta quando apprehenderunt eum in orto; quando velabant faciẽ eius in domo Caiaphæ post condemnationem, vbi etiam conspuerunt eum. Sed hanc tertiam explicant Evangelistæ distinctè Et quando spreuit illum Herodes cum exercitu suo, & illusit indutum veste alba, circa quam factuam contemplationem. Vnde Matth. Tunc milites Præsidis suscipientes Iesum in Prætorium, &c. percutiebant caput eius. Marc. Milites autem duxerunt eum in atriu Prætorij, & conuocant totam cohortem, &c. adorabant eum. Ioan. Et milites placentes coronam de spinis, &c. & dicit eis: Ecce homo.* Circa istam illusionem & ostensionem factuam contemplationem, vt libet, inducens ad cõpatiendum, quando Iudæi magis incrudescabant clamantes: *Crucifige, crucifige, &c.* Et sic, conclude istam partem.

TERTIA PARS,

Sextum membrum: *Postquam flagellatus fuerint, occidit.* Ista pars deuote contemplanda est. Vbi primum attende quod cætera omnia, quæ præcesserunt, fuerunt quædam præambula ad crucem, & quædam illius ornamenta. Tanta enim ac talis mors in cruce, debuit habere suas circumstantias, quæ illi conueniunt, conuenientes videlicet & poenas & innocentiam suam, & charitatẽ: quæ tria maximè in cruce fulserunt. Et quoniã ipsa crux mortem continet, illa præcedere crucem necesse fuit.

Ista autè crucifixio habet tria. Primum sententiã. Secundum iter ad locum supplicij, videlicet Caluarium. Tertium ipsum supplicium.

Sententiã præcedunt duo. Conatus adhuc Pilati, & Reatus; quæ simul vadunt. Peccat quidem cedens impietati & importunitati Iudæorum: qui cum vidissent illum resistentem rationibus, passionibus obruerunt, dicentes: *Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris: omnis enim, qui se Regem*

Regem facit, contradicit *Caesari*. Cedit ergo: Vnde Ioan: *Cum audisset hos sermones, eduxit Iesum foras, &c. tribunali*. Conatur: *Eccè Rex vester*. Clamant illi: *Tolle, tolle, crucifige eum*. Iterum conatur: *Regem vestrum crucifigam?* Rursus illi: *Non habemus Regem nisi *Caesarem**. Hinc Matth: *Videns autem, quia nihil proficeret, &c. à sanguine iusti huius*. Vbi simul cedit & conatur. Et illi: *Sanguis, &c. Filios nostros*. Sic disponente Deo, vt apertè totus populus renunciaret Christo Messia & Deo. Vnde Daniel: *O cideatur Christus, & non erit eius populus, qui eum negaturus est*. Et Osee: *Dicent: Non est Rex nobis*. Non enim timemus Dominum, & Rex quid faciet nobis? Heu misera synagoga, quæ suum Regem ita pertinaciter abiicit, bonum & salutem suam conuertens in ruinam & exterminium. Vide in quantum profundum venit peccator, vt salutem contemnat. Dices & tu Christiane.

Matth. 9. 26

Matth. 10. 3

Matth. 27

Matth. 15

Luc. 23. 14

Matth. 27

Matth. 15

Matth. 10

Matth. 19. 17

Matth. 19. 17

In sententia habes primò liberationem Barabbæ. Vnde Matth: *Tunc dimisit illis Barabbam*. Secundò, rationem huius liberationis. Marc: *Pilatus autem volens populo satisfacere, dimisit illis Barabbam, & tradidit Iesum, flagellatus caesus, vt crucifigeretur*. Tertio: Ipsam sententiam, de qua Luc: *Et Pilatus adiudicauit fieri petitionem eorum*. Vide quam sententiam: iudicauit enim, vt deberet fieri, quod petebant. Quarto: Executionem de qua Luc: *Iesum verò tradidit voluntati eorum*. Vide quomodo Euangelista expressit iniquitatem Iudicis, qui in iudicando & exequendo, condescendit voluntati aduersariorum.

In hac executione habes, quod dicunt Matth & Marc. videlicet, quod exuerunt eum clamys & induerunt eum vestimentis eius. Et quod dicit Ioan: *Et baiulans sibi crucem: ita quod imposuerunt illi propriam crucem portare*. Habes deinde, quod dicunt omnes. Io: *Susciperunt autem Iesum, & eduxerunt*. Marc: *Et eduxerunt illum, vt crucifigerent eum*. Idem Matth.

Secundum. In itinere hæc eueniunt. Primò Matth: *Excuntes autem inuenerunt hominem Cirenæum nomine Simonem, hunc*

angariauerunt, vt tolleret crucem eius. Marc: *Et angariauerunt prateruentem quempiam Simonem Cirenæum, venientem de Villa, Patrem Alexandri, & Rufi, vt tolleret crucem eius*. Luc: *Et cum ducerent eum, apprehenderunt Simonem quemdam venientem de villa, & imposuerunt illi crucem portare post Iesum*. Hic contemperate quòd Dominus Iesus ob lassitudinem non poterat ultra progredi, & idè non compatientes, sed vt festinantius crucifigerent, subleuauerunt eum. Vide ad quantam depressionem descendit Deus tuus, anima, quæ nunquam peccare cellas. Secundò Luc: *Sequebatur autem illum multa turba populi, &c. in arido quid fiet*. Vbi habes primò multitudinem populi sequentis, secundò plures mulieres plagentes super eum, tertio mirabilem constantiam Christi, per quam magis compatitur mulieribus & ciuitati, quam sibi. Idè conuersus ad illas dixit: *Filie Ierusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete, & super filios vestros*. Explicans autem quare propter se ipsas flere debeant, addit: *Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent: Beata, &c. operite nos*. Et rationem tantæ ruinæ illis imminenti subdit dicens: *Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?* videlicet, si ignis tribulationis ad eò exardescit in viridi ligno, in arido quid fiet? Lignum viride non est aptum combustioni propter humiditatem: sic Christo non debebatur mors propter innocentiam: Aridum est dispositum propter siccitatem: sic populus ille dispositus erat ad ruinam, quia aridus sine gratia Dei, propter scelera multa.

Contemplemur hic dolorem etiam mulierum deuotarum, sed potissimum matris insequentis, quia & ipsa postea stabat ante Crucem. Quis exprimat quantus dolor Virginis? Contemplemur etiam deuotionem Veronicæ, quæ abstergens vultum eius linteo diues facta fuit imagine Christi expressa in ipso linteo. Contemplemur quoque quòd hic ceciderit Christus, non valens ultra progredi, & quod appropinquans matri, amplexatus sit illam, & huiusmodi.

Vuuu 3

Tertiò:

35 Tertiò: Lucas. *Ducebantur autem & alii duo nequam cum eo, ut interficerentur.* Hoc factum est ad maiorem confusionem Christi, quam expressit Propheta dicens: *Isai. 53. 12. Et cum sceleratis deputatus est: quod & Christus expressit discipulis.* Quartò Mat. *Luc. 22. 37. Et venerunt in locum, qui dicitur Golgotha, quod est Caluaria locus.* Marc. *Et perducunt illum in Golgotha locum, quod est interpretatum Caluaria locus.*

36 Tertium. In supplicio, id est in crucifixione habes multa. Primum expoliatio, quia sic mos erat: vnde & milites diuiserunt vestimenta eius. Considera dolorem in abstractione vestium à corpore, cui ob sanguinem erant iam coniuncta. Considera nuditatem Agni immaculati. Considera paupertatem, qua nihil habuit huius mundi. Habemus tamen, quòd datum sit ei velum, quo præinctus est, ut mulieres absq; verecundia possent illum aspicere. Secundum Matth. *Et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum, & cum gustasset, noluit bibere.* Marc. *Et dabant ei bibere mirrhatum vinum, & non accepit.* Dabatur damnatis vinum ad confortandum, & potissimum mirrhinum vinum, ut magis confortaret, sed isti pessimi miscuerunt illud cum felle. Gustavit, primò ut amaricaret os & guttur, & ut nolens bibere, putaretur reculare propter amaritudinē non accepit, quia nec voluit cōfortari, nec voluit quod vinum peteret caput, vel putaretur petiisse caput, ne putarentur verba, quæ dicturus erat in cruce, à mente possessa à vino procedere, ita accepit amaritudinem, sed non vigorem. Tertiò: *Crucifixerunt eum.* Luc. *Et postquam venerunt in locum qui vocatur Caluaria, ibi crucifixerunt eum, & latrones unum à dextris, & alterum à sinistris.* Cōtemplare dolorem in affigendo illum cum clavis Crucis; dolorem (inquam) in manibus, & in pedibus. Hic opus est deuotione magis quam narratione, &c.

Hic potes complere sermonem demonstrando figuram Crucifixi cum deuotione, & contemplatione, ut moris est.

37 Ad completam narrationem Passionis possunt vterius plura considerari, expressa in Euangelio. Primum est Ioan. *Scriptis*

autem & titulum Pilatus, & posuit super crucem. Erat autem scriptum: *Jesus Nazarenus Rex Iudaorum, &c.* quod scripsi, scripsi. Secundum est: *Postquam autem crucifixerunt eum, diuiserunt vestimenta eius, &c.* miserunt sortem Marc. *Et crucifigentes eum, diuiserunt vestimenta eius, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret.* Ioh. *Milites ergò cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta eius, & fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem, & tunicam: erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. &c.* hæc fuerunt.

Tertium est primum verbum Christi. *Luc. Iesus autem dicebat: Pater dimittit illi, non enim sciunt, quid faciant.*

Quartum. Luc. *Et stabat populus spectans, & deridebant eum Principes cum eis dicentes: Alios saluos fecit, se saluum faciat, si hic est Christus Dei electus.* Irritio ista facta est primò ab his, qui stabant ante crucem. Secundò à prætoreuntibus. Marc. *Prætereuntes autem blasphemabant eum, mouentes capita sua, &c.* quia Filius Dei sum. Marc. *Et prætereuntes blasphemabant eum, &c.* ut videamus, & credamus. Tertiò à Militibus: Luc. *Illudebant autem ei, & milites, accedentes, & acetum offerrent ei, & dicentes: Si tu es Rex Iudaorum, saluum te fac.* Quartò à latronibus: Matth. *Idipsum autem & latrones, qui crucifixi erant eum eo improperebant ei.* Marc. *Et qui cum eo crucifixi erant, conuiciabantur ei.* Luc. *Vnus autem de iis, qui pendebant, latronibus blasphemabat eum, dicens: Si tu es Christus, saluum fac te ipsum & nos, responde autem alter, &c.* Hodie mecum eris in Paradiso. Putant aliqui quòd simul duo latrones blasphemarent, sed alter tandem respicerit, sed vnus sufficit ad verificandum quod dicit Matth. *Idipsum autem & latrones ex consueto more loquendi. Bonus ergò latro primò reprehendit socium, dicens: Neque tu times Deum, qui in eadem damnatione es, videlicet blasphemantium Christum.* Secundò, testatur iustitiam in ipsos factam: *Et nos quidem iusto, nam digna factus recipimus.* Tertiò: *Excusauit Christum: Hic vero nihil mali gessit.* Quartò ostendit

rd orauit; & dicebat ad Iesum: Domine, memento mei, dum veneris in Regnum tuum.

39 Et sic habetur secundum verbum, & dixit illi Iesus: Amen dico tibi, hodie mecum eris in Paradiso. O bone Deus in Cruce fit sermo de Paradiso, & fit ad latronem poenitentem, cui promittitur societas in gloria cum Christo, & ita iam innuitur fructus Crucis.

40 Quintum. Stabant autem iuxta Crucem Iesu Mater eius, & soror matris eius Maria Cleopha, & Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Iesus matrem & discipulum eius stantem, quem diligebat, dixit matri suae: Mulier ecce filius tuus: Deinde dicit discipulo: Ecce Mater tua; & ex illa hora accepit eam discipulus in suam.

Ita habemus tertium verbum Christi in Cruce, ubi prouidet custodem Matri, tanquam bonus filius; exaltat Ioannem ad filiationem adoptiuam Matris suae, & ita ad fraternitatem cum Christo, simulque facit illum familiarem Matri. Vnde accepit eam in suam, id est in custodiam.

41 Sextum. Continet quartum verbum Ioan. Postea sciens Iesus, quia omnia consummata sunt, ut consummaretur scriptura, dixit. Sitio. Vas ergo positum erat aceto plenum: illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori eius. Istud verbum plenum est mysterio. Sitio bar quidem corporaliter, sed cur de siti lamentatur, non de aliis poenis? quia sub hac siti corporali significabat sitim spirituale, qua adhuc desiderabat pati: hoc petit expressisse. Sciebat enim sibi paratum acetum, quod asperum est, & facit dolorem plagarum intensiorem: & ideo dixit. Sitio vt & hoc pateretur. Voluit simul & scripturam impleri: Dederunt in escam meam fel & in siti mea potauerunt me aceto. Fel (inquam) mixtum vino ante crucem, quasi cibum confortantem; acetum verò in cruce, quasi potum refrigerantem, per quae duo intelligitur tota Passio sub figura mensae, in qua omnes cibi amari. Ideo in Psal. contra ponit: Fias mensa eorum, coram ipsis in laqueum, & in retributionem, &c. Sic mensam mensae opponens.

42 Septimum, Matth. A sexta autem hora

tenebrae factae sunt super uniuersam terram usque ad horam nonam. Idem Marc. Luc. verò: Erat autem fere hora sexta, & tenebrae factae sunt in uniuersam terram usque in horam nonam: & obscuratus est sol, & velum templi scissum est medium. Ecce caeli demonstrantes se compati Factori suo.

43 Octauum, Matth. Es circa horam nonam clamauit Iesus voce magna dicens: Heli, Helilamma sabbathani, hoc est, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Marc. Et hora nona exclamauit Iesus voce magna, dicens: Heli, Helilamma, &c. Matth. Quidam autem illic stantes & audientes dicebant: Heliam vocat iste. Hi non erant Gentiles non intelligentes Hebraicam vocem.

Hic habes quintum verbum, in quo ad modum lamentationis more Prophetarum, maxime Psalmorum ostendit magnitudinem suae passionis, in qua nullum habuit vnquam refrigerium, sed pater ita fiducialiter agit in eo, vt in nullo parceret illi. Vnde ipse etiã in Propheta dicit: In me transferunt iram tuam, & terrores tui conturbauerunt me. Hoc notatur per derelictionem, qua sic dereliquit, vt nunquam subleuaret a poenis, quas possibile esset ipsum pati.

44 Nonum. Matth. Et continuo currens vnus ex eis, acceptam spongiam impleuit aceto, & imposuit arundini, & dabat ei bibere, ceteri vero dicebant: Sine videamus, an veniat Helias, liberans eum. Mar. Currens autem vnus, & implens spongiam aceto, circumponensque calamo, potum dabat ei, dicens: Sinite videamus, si veniat Helias ad deponendum eum. Tribus vicibus videmus acetum illi oblatum. Primum, vt dicit Luc. quando milites illud ebant ei, acetum offerentes. Secundò, quandò ad vocem eius, Sitio, dederunt ei acetum. & Tertiò nunc. Vnde dubium est, si pluries datum est ei acetum. erederem tamen vna vice tantum, quam sub diuersis occasionibus narrant Euangelistae. Erant autem duae potiones distinctae, vini, & aceti. Primam respuit, vnde Marc. Et non accepit. Hanc accepit, vnde Ioan. Cum ergo accepisset Iesus acetum. Primam respuit propter dictas causas, hanc accepit ad augendum dolorem, & ne putaretur, quod primam respuisset tanquam amaram. Deci-

- Decimum. Ioann. *Cum ergo accepisset Iesus acetum dixit: Consummatum est.*
- 45 Hoc est sextum verbum, in quo Christus demonstravit impleta esse, quæ de illo dicta erant, & quod consummasset opus, quod dederat ei Pater ad perficiendum, & ita factam esse copiosam redemptionem, ita ut nihil omnino omittum esset.
- 46 Undecimum. Est septimum verbum: *Et clamans voce magna Iesus ait: Pater in manus tuas commendo spiritum meum. Et hac dicens expiravit* Matth. *Iesus autem iterum clamans voce magna emisit spiritum.* Dicit iterum, quia voce magna dixerat. Heli, Heli, ita quod bis clamavit voce magna. Idem Marc. Qui se dixerat Filium Dei, dum viueret, perseueravit, & hoc dicere in Cruce, quod notauit Luc. Qui ponit primum, & vltimum verbum, & in primo dicit Christus. *Pater dimitte illi: & in vltimo: Pater in manus tuas.* Per istam commendationem sui Spiritus, sic se humilians, restituit superbiae Satanæ illum impugnantis in calcaneo vitæ suæ, id est in extremo.
- Luc. 4. 13. *Vnde Luc. Et consummata omni tentatione, Diabolus recessit ab illo, usque ad tempus.* Hoc igitur est tempus illud. Plurimis de causis debebat Pater sumere Spiritum Christi in manibus suis, sed & hanc voluit Christus addere, ut completa omni obedientia, per hanc humilitatem mereretur suscipi, & per hanc resistere Diabolo.
- 47 Dicit autem Ioannes, quod inclinato capite emisit Spiritum; quæ capitis inclinatio, sicut fuit effectus mortis, sic fuit signum obedientiæ.
- 48 Duodecimum, est commotio creaturarum ex hac morte: Et primò insensibilem. Matth. *Et ecce velum Templi scissum est in duas partes à summo usque deorsum, & terra mota est, & petra scissæ sunt, & monumenta aperta sunt.* Secundò, rationalium. Luc. *Videns autem centurio quod factum fuerat, glorificauit Deum, dicens: Vere hic homo iustus erat. Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculū istud, & videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua, reuertebantur.* Matth. *Centurio au-*

tem, & qui cum eo erant custodientes Iesum, viso tremore, & his quæ fiebant, timerunt valde, dicentes: Verè Filius Dei erat iste. Luc. & Matth. Attribuunt conuersionem centurionis & turbæ, signis illis & tremorui. Marc. Autem dicit: *Videns autem centurio, qui ex aduerso stabat, quia sic clamans expirasset: ait: Verè hic homo, Filius Dei erat.* Vna ergò fuit ista causa, quæ clamare in Spiritus emissionem, non est naturalis. Aliæ causæ sunt ex ipsis signis, & per has percutientes pectora sua, reuertebantur.

Sed nos quot & quantas causas habemus percutiendi pectora nostra, & reuertendi; quòd Christus tanta sit passus pro nobis; quòd elementa compatiantur; quòd ingrati simus tanto beneficio; quòd illud pro nihilo perdamus; quòd non simus socii Passionum Christi; & infinita huiusmodi, quæ deberemus recogitare? *Recogitate ergo eum, qui talem sustinuit à peccatoribus aduersum semetipsum contradictionem, ut ne fatigemini animis vestris deficientes, nondum enim usque ad sanguinem restitistis aduersus peccatum repugnantes.* Hic Paulus: *Et si Iesus ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam possumus est: exeamus igitur ad eum extra castra, improprium eius portant; & per ipsum offeramus hostiam laudis semper Deo, id est fructum laborum confitentium nomini eius qui uiuit, & regnat in sæcula sæculorum. Amen.*

IN SOLEMNISSIMO
FESTO PA-
SCHÆ.
CONCIO PRIMÆ.

Maria stabat ad monumentum
foris, usque, quia vidi Domi-
num, & dixit mihi.

IOAN. 20 IO.

ARGV.